

AZƏRBAYCAN MİLLİ ELMLƏR AKADEMİYASININ RƏYASƏT HEYƏTİ

Q Ə R A R

№ 5/3

Bakı şəhəri

07 fevral 2018-ci il

AMEA-nın Geologiya və Geofizika İnstitutunun
80 illik yubileyi haqqında

2018-ci ildə Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası Geologiya və Geofizika İnstitutunun yaranmasının 80 ili tamam olur.

1938-ci ildə SSRİ Elmlər Akademiyasının Azərbaycan filialının (Ş.Əzizbəyov, M.Qaşqay, Ə.Yaqubov) təşəbbüsü və SSRİ Elmlər Akademiyasının yardımı ilə Geologiya sektoru müstəqil elmi tədqiqat idarəsinə – Geologiya İnstitutuna çevrilmişdir.

AMEA-nın Geologiya İnstitutu uzun illər ərzində geoloji elmlərin inkişafına, respublika ərazisinin geoloji quruluşunun, geodinamik şəraitinin, palçıq vulkanizminin və geoloji proseslərin riyazi modellərinin öyrənilməsi sahəsində fundamental və tətbiqi məsələlərin həllinə, həmçinin Azərbaycanın mineral-xammal bazasının yaradılması və möhkəmlənməsinə, neft strategiyasının həyata keçirilməsinə böyük töhfələr vermişdir. İnstitutun əldə etdiyi elmi nailiyyətlərin əsasında Azərbaycan geologiya elminin korifeyləri tərəfindən yaradılmış elmi məktəblər dayanmışdır.

Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinin 15 aprel 2014-cü il tarixli 104 nömrəli qərarı ilə institutun adı dəyişdirilərək Geologiya və Geofizika İnstitutu adlandırılmışdır.

Fəaliyyət göstərdiyi 80 il ərzində institut bir sıra ciddi elmi nailiyyətlər qazanmışdır. Onlardan üçölçülü modelləşmə əsasında istilik rejiminin təkamülü, neft-qazəmələgəlmə ocaqlarının zaman və məkanda rekonstruksiyası, flüidlərin kollektor səciyyələri və faza hallarının qiymətləndirilməsi, Cənubi Xəzər çökəkliyinin geoloji şəraiti, karbohidrogenlərin ontogenezinin tam siklini əhatə edən, onların müxtəlif formalı miqrasiya xüsusiyyətlərinin tədqiq edilməsi, neft əmələgətirən süxurlardan karbohidrogenlərin miqrasiya şəraitinin məkan baxımından qeyri-bərabərliyinin müəyyən edilməsi, aşağı qatda yatan (yaşca qədim) çöküntülərdən geoloji strukturu karbohidrogenlərlə qidalandıran ocaqların mövcudluğunun aşkar olunması, neft və qazın subşaquli miqrasiyasının qiymətləndirilməsi, neft və qaz yataqlarının dağılması və yenidən formalaşması proseslərinin öyrənilməsi, Azərbaycanın depresion zonalarının pliosen-dördüncü dövr çöküntülərinin geotermal enerji ehtiyatlarının kəmiyyətə qiymətləndirilməsi və onların istifadəsi üçün ilkin obyektlər ayrılması kimi işləri

qeyd etmək olar. Bundan əlavə, GPS monitorinqi nəticəsində Qafqaz ərazisinin plitə tektonikası konsepsiyasına əsaslanan yeni geodinamik modelinin yaradılması və seysmogeodinamik tədqiqatlarla deformasiya prosesləri haqqında yeni məlumatlar əldə edilməsi, Böyük Qafqaz Qravimetrik stansiyasında monitorinq nəticəsində yerin qravitasiya sahəsində qabaran variasiyaların və fluktuasiyaların qanunauyğunluqları, Bakı şəhəri ərazisinin mikrotremor ölçmələr nəticəsində rezonans tezliklərin qruntun gücləndirmə əmsali paylanması və yeni seysmik mikrorayonlaşdırma xəritələrinin hazırlanması, yaradılmış geotexnoloji baza qızıl və onu müşayiət edən elementlərin yatım yerində filizlərdən çıxarılması proseslərinin modelləşdirilməsini, atlasın tərtib olunması üçün dünya palçıq vulkanları üzrə məlumatlar bazasının hazırlanması istiqamətindəki işlər də institutun əsas nailiyyətləridir.

İnstitutda elmi tədqiqat işləri aşağıdakı əsas istiqamətlərdə aparılır:

- Çökmə hövzələrinin təkamülü və quruluşu. Karbohidrogenlərin böyük dərinliklərdə formalaşması. Palçıq vulkanizmi. Neft və qazın geologiyası və geokimyasının fundamental problemləri;

- Yerin geofiziki sahələri və təbiəti. Müasir geodinamika və seysmologiya. Geoloji təhlükələrin proqnozlaşdırılması. Alternativ enerji mənbələri. Tətbiqi geologiya və geofizika;

- Metal və qeyri-metal yataqlarının genetik tipləri və tektono-maqmatik inkişafı, regional stratigrafiya sxemləri;

- Geoekoloji problemlər. Təbii və texnogen mənşəli proseslərin öyrənilməsi.

Hazırda institutda 4 seksiyaya nəzdində 23 elmi şöbə və sektor, müdiriyyət yanında 3 elmi şöbə, Avropa ölkələrinin bir sıra elmi mərkəzləri ilə müştərək “Zəlzələnin məkan-zaman təhlili və təhlükə” və “Yer qabığının müasir hərəkətləri və geodinamik təhlükələr” beynəlxalq laboratoriyaları, həmçinin “İnnovasiya layihələrinin koordinasiyası”, “Beynəlxalq əlaqələr”, “Geoloji materialların texniki emalı”, “Elmi nəşrlərin redaksiya hazırlığı”, “Təhsil”, “İctimaiyyətlə əlaqələr”, “Nafta-Press” nəşriyyatı şöbələri və “Analitik cihaz və avadanlıqlardan kollektiv istifadə” mərkəzi, geofizika ixtisası üzrə kadrların hazırlanması üçün Bakı Dövlət Universitetinin Seysmologiya və Yer təkinin fizikası kafedrasının filialı, Nüvə Sınaqlarının Hərtərəfli Qadağan Olunması Müqavilə Təşkilatının “Azərbaycan Milli Məlumatlar Mərkəzi” fəaliyyət göstərir.

İnstitutda 520 əməkdaş, o cümlədən 6 akademik, 4 AMEA-nın müxbir üzvü, 25 elmlər doktoru, 62 fəlsəfə doktoru çalışır.

İnstitut Yaponiya, Almaniya, ABŞ, Çin, İtaliya, Rusiya, Fransa, Ukrayna, Gürcüstan və s. ölkələrin elmi müəssisələri ilə əməkdaşlıq edir.

İnstitutun fəaliyyət göstərdiyi dövr ərzində aparılan elmi tədqiqatların nəticələri 6044-dən artıq məqalədə, 115-dən artıq müəlliflik şəhadətnaməsində, 260-dan artıq kitab və monoqrafiyalarda öz əksini tapmışdır.

İnstitutda 63 elmlər doktoru, 188 fəlsəfə doktoru hazırlanmışdır. İnstitutda Yer Elmləri Bölməsinin “Xəbərlər”i, “Neftli-qazlı hövzələrin stratigrafiyası və sedimentologiyası” jurnalları nəşr olunur.

İnstitutun fəaliyyəti dövlət tərəfindən yüksək qiymətləndirilmişdir. Sovet hakimiyyəti illərində 1 iş Lenin mükafatına, 4 iş SSRİ Dövlət mükafatına, 4 iş Azərbaycan Respublikasının Dövlət mükafatına, müstəqillik illərində isə 1 iş "Dövlət mükafatı"na, 1 nəfər İstiqlal ordeninə, 1 nəfər Şərəf ordeninə, 6 nəfər Şöhrət ordeninə, 17 nəfər Azərbaycan Respublikası Əməkdar Elm Xadimi adına, 1 nəfər Azərbaycan Respublikası Elm və Texnika Xadimi adına, 3 nəfər Azərbaycan Respublikası Prezidentinin fəxri diplomuna, 5 nəfər Azərbaycan Respublikası Prezidentinin fərdi təqaüdünə, 1 nəfər Gənclər üçün Azərbaycan Respublikası Prezidentinin mükafatına, 1 nəfər 3-cü dərəcəli "Əmək" ordeninə, 20 nəfər Tərəqqi medalına layiq görülmüşlər. İnstitut əməkdaşlarının bir çoxu SSRİ və Azərbaycanın orden və medalları ilə, akademik İ.M.Qubkin, Z.Tağıyev, akademik M.Əliyev adına mükafatlarla təltif edilmişlər. İnstitutun bir sıra əməkdaşları SSRİ neft və qaz sənayesinin fəxri işçisi, SSRİ neft sənayesi əlaçısı, SSRİ ixtiraçısı, Azərbaycan Respublikasının Əməkdar geoloqudur.

AMEA-nın Geologiya və Geofizika İnstitutunun 80 illik yubileyini nəzərə alaraq, Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının Rəyasət Heyəti **QƏRAR ALIR:**

1. AMEA-nın Geologiya və Geofizika İnstitutunun 80 illik yubileyinə həsr olunmuş yubiley iclası və respublika səviyyəsində elmi-praktiki konfrans keçirilsin.
2. AMEA-nın Geologiya və Geofizika İnstitutuna (AMEA-nın müxbir üzvü Dadaş Hüseynov) tapşırılsın ki, institutunun 80 illik yubileyinə həsr olunmuş kitabın hazırlanması təmin edilsin.
3. AMEA-nın "Elm" Nəşriyyatına (Hafiz Abiyev) tapşırılsın ki, institutun tarixini və fəaliyyətini əks etdirən kitabın nəşri təmin edilsin.
4. İnstitutunun 80 illik yubileyinə həsr olunmuş AMEA-nın Geologiya və Geofizika İnstitutunun Gənc Alim və Mütəxəssislər Şurasının elmi konfransı keçirilsin.
5. AMEA-nın Geologiya və Geofizika İnstitutunun 80 illik yubileyi ilə əlaqədar əməkdaşların təltif edilməsi haqqında müvafiq dövlət orqanları qarşısında vəsatət qaldırılsın.
6. Qərarın icrasına nəzarət AMEA-nın vitse-prezidenti, akademik İbrahim Quliyevə həvalə edilsin.

AMEA-nın prezidenti

akademik Akif Əlizadə

AMEA-nın akademik-katibi

akademik Rasim Əliyev

